

AGENDA ECONOMIE 2011 – 2015 OOSTERHOUT

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
2	Wat vooraf ging	3
	2.1 Evaluatie nota 2004 – 2009	3
	2.2 Met het oog op de toekomst	3
3	Wat gaan we de komende jaren doen?	4
	3.1 Beleviseconomie	4
	Actiepunten	5
	3.2 Samenwerking tussen de drie O's en arbeidsmarkt	7
	Actiepunten	7
	3.3 Oosterhout en de regio	9
	West-Brabant	9
	Actiepunten	10
	Amerstreek	10
	Actiepunten	11
	3.4 Doorlopende speerpunten	12
	Voldoende ruimte	12
	Actiepunten	12
	Bereikbaarheid	13
	Actiepunten	13
	Relatie overheid - bedrijfsleven	13
	Actiepunten	14
4	Detailhandel	15
	4.1 Bestaande situatie	15
	4.2 Recente ontwikkelingen	15
	4.3 Trends en ontwikkelingen	15
	Actiepunten	15
5	Agrarische Economie	18
	Actiepunten	19

1. ***Inleiding***

Sinds halverwege de jaren tachtig heeft de gemeente de ambitie om iedere vijf jaar het economische beleid te actualiseren. Soms gebeurt dat door een compleet nieuw beleidsplan op te stellen, andere keren wordt volstaan met een herijking van het bestaande beleid. In 2004 is een nieuwe nota opgesteld. Er is dus alle reden om nu opnieuw stil te staan bij wat de speerpunten voor de komende jaren moeten zijn. Er is voor gekozen geen geheel nieuwe beleidsvisie op te stellen, maar om te bezien waar de accenten voor de komende jaren op moeten liggen.

Doelstelling

De hoofddoelstelling van economisch beleid van de gemeente is behoud en versterking van de werkgelegenheid. Dat willen we bereiken door het stimuleren van een duurzame economie, door het bevorderen van een goed ondernemersklimaat en van maatschappelijk verantwoord ondernemen en door een goed relatiebeheer.

Ondernemers zijn de belangrijkste spelers om de doelstelling van economisch beleid te bereiken. Om een zo goed mogelijk ondernemersklimaat in de stad te creëren is het nodig dat ondernemers kunnen rekenen op voldoende en adequate ruimte om te kunnen ondernemen (bedrijfsgrond), een goede bereikbaarheid, een goede aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt, een goede dienstverlening door de gemeente en een goede relatie met het bedrijfsleven.

Wat wordt verstaan onder *gemeentelijk* economisch beleid?

Economisch beleid kun je niet vastleggen puur en alleen voor Oosterhout. In de afgelopen periode is maar al te duidelijk geworden hoe ontwikkelingen op wereldniveau lokaal hun effect kunnen hebben. De speerpunten zullen dan ook praktisch van aard zijn en alleen betrekking hebben op die zaken waar de gemeente en haar partners ook daadwerkelijk invloed op kunnen uitoefenen.

In de agenda zal aandacht worden besteed aan economische aspecten in brede zin. Het gaat bijvoorbeeld niet alleen om de bedrijvigheid die zich op bedrijventerreinen afspeelt, de speerpunten zullen ook ingaan op toerisme, agrarische sector, detailhandel en horeca als belangrijke economische factoren.

Partners

De agenda is opgesteld in nauwe samenwerking met ondernemers(organisaties) vanuit verschillende beleidsterreinen.

2. ***Wat vooraf ging***

2.1 ***Evaluatie nota 2004 – 2009***

Begin 2010 is de Nota Economisch Beleid 2004 – 2009 geëvalueerd. Geconstateerd werd dat zo'n 90% van de actiepunten uit die nota is gerealiseerd. Een andere constatering was dat de vijf hoofdonderwerpen uit deze nota ook voor de komende periode onverminderd actueel zijn. Het gaat dan om:

- Het verbeteren van de aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt;
- Het creëren van voldoende ruimte voor (bestaande en toekomstige) werkgelegenheid;
- Het waarborgen van de bereikbaarheid van de in Oosterhout gevestigde bedrijven;
- Een heroriëntatie op de positie van Oosterhout in de regio en op de regionale samenwerkingsverbanden;
- Het versterken van de relatie tussen lokale overheid en bedrijfsleven.

Het is duidelijk dat deze speerpunten zeker belangrijk zijn ook voor de toekomst, maar ook dat dit de meer traditionele speerpunten zijn.

2. ***Met het oog op de toekomst***

Begin 2010 heeft een eerste brainstorm plaatsgevonden over de vraag welke onderwerpen voor de komende jaren voor het gemeentelijke economische beleid van belang zullen zijn .

Aan deze brainstorm namen diverse zogenoemde 'stakeholders' deel: vertegenwoordigers vanuit ondernemers op de bedrijventerreinen, vanuit het Midden- en Kleinbedrijf (MKB), vanuit de sector toerisme en vanuit de detailhandel.

De deelnemers werd gevraagd vooral in te gaan op trends en ontwikkelingen in de maatschappij.

Vervolgens vond in het tweede kwartaal een openbare bijeenkomst plaats waar iedere geïnteresseerde aan deel kon nemen. Dit was een zgn. inspiratiebijeenkomst, ook wel "Cabrio"-bijeenkomst genoemd: een bijeenkomst waarop alles gezegd kon worden, geen idee is te gek. In het vervolgtraject worden de ideeën die uit deze bijeenkomst naar voren kwamen op belang en haalbaarheid gefilterd.

De bijeenkomsten leverden op dat de gezamenlijke inzet zich in de komende jaren in het bijzonder zou moeten richten op:

Belevingseconomie/toerisme: Hoe geven we de centrumfunctie van Oosterhout verder vorm in de regio en daarbuiten? Wat is er al aan (winkel en andere recreatieve) functies en wat is nodig om aantrekkelijk en onderscheidend te zijn en te blijven voor de eigen inwoners en bezoekers van buiten?

Samenwerking tussen de drie O's: Ondernemers, Onderwijs en Overheid: partnership in allerlei opzichten is hét onderwerp om in de komende periode concrete inhoud aan te geven. Dit partnership loopt door alle thema's heen.

Arbeidsmarkt: welke werkgelegenheid moet er zijn voor jong en oud in Oosterhout en met name voor jong om Oosterhout aantrekkelijk genoeg te laten zijn voor jongeren.

De positie van Oosterhout in de regio: economie houdt niet op bij de grenzen van Oosterhout. Wat is het 'Unique Selling Point (USP)' van Oosterhout? Zijn dat de van oudsher sterke sectoren in Oosterhout, zoals beton, food, staal of moet Oosterhout juist inzetten op nieuwe of groeiende sectoren, zoals de zakelijke dienstverlening, "Value Added Logistics (VAL), maritieme techniek en zorgeconomie? Waar kan en moet Oosterhout de kansen uit de regio benutten?

In paragraaf 3 worden deze punten verder uitgewerkt.

3. ***Wat gaan we de komende jaren doen?***

3.1 ***Beleveniseconomie/toerisme of wat maakt Oosterhout Oosterhout en hoe zorgen we dat we zo aantrekkelijk blijven als we nu zijn?***

Eén van de definities voor het begrip beleveniseconomie luidt:

“De beleveniseconomie is een economie waarin ondernemingen belevenissen aanbieden die de mens prikkelen, de verwachtingen overtreffen en de mens persoonlijk raken, waardoor deze er een blijvende betekenisvolle herinnering aan overhoudt”.

Waarom kost een kop koffie in café Florian aan het San Marcoplein in Venetië meer dan in een eenvoudig koffiehuis of thuis op de bank? Wat trekt mensen naar het sportparadijs Niketown in Londen? Wat zoeken kinderen en volwassenen in Disneyland? Waarom zijn mensen bereid flink meer te betalen voor een kerstboom, wanneer ze die kopen bij een tuincentrum met een volledig ingerichte kerstshow, compleet met rondwandelende kerstman en glühwein?

Met beleveniseconomie breekt een nieuw economisch tijdperk aan. De klant wil meer dan een product, hij is bereid te betalen voor een belevenis. Ondernemingen vormen podia voor het creëren van die belevenis, een gedenkwaardige gebeurtenis, waar de klant een warm gevoel bij krijgt. De waarde die de klant hecht aan die bijzondere ervaring bepaalt het prijskaartje van het specifieke product of goed.

Wat maakt Oosterhout nu uniek ten opzichte van andere plaatsen in de regio? De kracht zit hem vooral in de omgeving en de ligging: gemakkelijk bereikbaar via twee autosnelwegen, omgeven door bossen, waterwegen aanwezig, veel diversiteit aan mogelijkheden tot verblijfsrecreatie, een aantrekkelijk winkelcentrum en dergelijke.

Toeristisch beleid

Door middel van toeristisch beleid (maar niet alleen via toerisme) kan de beleveniseconomie gestalte krijgen. Oosterhout stelt haar toeristisch beleid vast in nauw overleg met de regio West-Brabant (RWB), en het subregionale samenwerkingsverband Brabant aan de Biesbosch (BadB). RWB is een samenwerkingsverband van 19 West-Brabantse gemeenten en Tholen, Brabant aan de Biesbosch is een samenwerkingsverband van 6 gemeenten die direct aan de Brabantse Biesbosch grenzen, te weten Drimmelen, Geertruidenberg, Werkendam, Aalburg, Woudrichem en Oosterhout.

Samenwerking is nodig omdat bezoekers hun bestemming kiezen per regio waarbij het toeristisch aanbod in de gehele regio medebepalend is.

Samenwerking in de regio op het gebied van toerisme legt Oosterhout dan ook geen windeieren. De economische waarde van toerisme wordt steeds groter: de toeristische bestedingen zijn tussen 2006 en 2009 met ruim 10% gegroeid tot meer dan € 160 miljoen euro, nadat zij sinds de eerste peiling in 2002 ook in 2006 al toegenomen waren. Zo'n 10 % van de werkgelegenheid komt - direct of indirect - voort uit toerisme. Het belang van het aantrekken van bezoekers naar de regio wordt hiermee duidelijk onderstreept. Zo'n 40 à 45 % van de bezoekers aan het winkelcentrum is bijvoorbeeld niet woonachtig in Oosterhout. Op het gebied van detailhandel en horeca is echter (nog) geen sprake van bestaande regionale samenwerking.

Wat is er te beleven in de regio?

Hoe kunnen kernen elkaar versterken met als doel bezoekers langer in de regio te houden? Voor het gebied BadB geldt bovendien dat de kernen elk een zeer eigen en van elkaar verschillend karakter hebben.

De aspecten: watersport, (cultuur)historie, winkelen en agrarisch gebied van de diverse kernen maken het totale toeristische aanbod in de regio compleet.

Primaire doelgroepen voor Oosterhout zijn families met kinderen (“Oosterhout Familiestad”) en fietstoeristen (veelal 55 +). Het onderscheidende vermogen van Oosterhout wordt gekenschetst door:

- Centrale ligging ten opzichte van belangrijke dagattracties zoals de Biesbosch, Efteling, Antwerpen en Breda
- Bovenlokaal winkelaanbod dat bezoekers trekt in een straal van zo'n 40 kilometer
- Het eerste grote bosgebied komende vanuit de randstad
- Ruim verblijfsrecreatief aanbod.

Als gevolg van deze USP's (Unique Selling Points) scoort Oosterhout ten opzichte van vergelijkbare en plaatsen in de omgeving goed in de waarderingspolls van bezoekers (gemiddeld 8.2, bron: Zoover / VVV Oosterhout).

Directe concurrentie is er niet, plaatsen in de omgeving hebben een heel ander karakter. De primaire keuze is veelal gericht op een gebied (de Veluwe, Achterhoek) of provincie (Friesland, Zeeland)

Regionaal en subregionaal is - bestuurlijk en samen met de toeristische brancheorganisaties - de komende 4 jaar voor de volgende uitvoeringsspeerpunten gekozen:

- Iedere 4 jaar herhalen van de monitor vrije tijd en ontwikkelen van een regionaal coördinatie punt op het gebied van vrije tijd (destinatie marketing organisatie)
- Ontwikkelen en onderhouden van regionale routestructuren (wandelen, fietsen, paardrijden en lokaal een mountainbikeroute)
- Regie op programmamanagement Brabant aan Zee
- beleefbaar maken van cultuurhistorie via gerichte projecten
- voorzetting activiteiten stichting "De Goeie Ontsnapping" (wielersport initiatieven)
- Inzetten op topsport en trainingsfaciliteiten tbv Olympisch plan Brabant
- Verbeteren van kwaliteit verblijfsrecreatie (campings) en (meer) fysieke ruimte voor verblijfsrecreatieve functies in afstemming met gemeenten onderling
- Tevredenheids- en imago-onderzoek onder bezoekers van de regio
- Een regionale toeristische website, gebaseerd op één centrale databank in combinatie met een onderzoek naar de mogelijkheden die digitalisering biedt (virale media, QR/AR technieken)
- Bepalen van de "parels" van West-Brabant en vervolgens een gemeenschappelijke mediacampagne
- Eenduidige toeristische bebording in de hele regio

Kijkend naar Oosterhout zou het bovenstaande vertaald moeten worden naar: hoe zorg je ervoor dat bezoekers, maar ook inwoners van Oosterhout elke keer weer verrast worden? Inzoomend op Oosterhout worden de volgende actiepunten geformuleerd:

Actiepunten:

- Instellen BIZ (Bedrijven Investerings Zone) voor het centrumgebied, daarmee een actieplan voor 5 jaar vaststellen
- 3-jaarlijks blijven monitoren van de lokale economische waarde van toerisme
- Onderzoeken, in samenwerking met de retailondernemers, wat de mogelijkheden van internet winkelen in combinatie met een fysieke winkel zijn, met inzet en toepassen van digitale media/mogelijkheden.
- In overleg met verblijfsrecreatie ondernemers en agrarische sector vaststellen van een nieuw bestemmingsplan buitengebied.
- Kansen benutten die zich voordoen op het moment dat het woongebied Zwaaijkom daadwerkelijk wordt ontwikkeld, in combinatie met de recreatieve ontwikkeling van de jachthaven. (lange(re) termijn uitvoeringsprogramma Brabant aan Zee). Synergie watersport en horeca.
- Met de partners in het werkveld (middenstand, horeca, VVV, toeristisch bedrijfsleven) een samenwerkingsvorm starten en een samenhangend programma voor promotie opstellen, rekening houdend met wat er in de regio al gepland staat en wat elkaar kan versterken (Brabant aan de Biesbosch, Brabant aan Zee).
- Onderzoek naar de mogelijkheid om op het gebied van detailhandel en horeca intensiever met de direct omliggende regio (Amerstreekregio) samen te werken, of dat toegevoegde waarde heeft (arrangementen)

- Onderzoek naar de mogelijkheid om de VVV op te schalen naar het gebied Amerstreek
- In Brabant aan de Biesbosch verband een pilot starten met QR (Quick Response) codes op toeristische objecten
- Aandacht voor duurzaam toerisme in combinatie met de promotie van streekproducten
- Transformatie van de promotie van Oosterhout: van vakantiebeurzen naar internetmarketing, Oosterhout 2.0
- Hernieuwd onderzoek doen naar de in het bedrijfsleven geuite wens tot uitbreiding van kwalitatief goede en betaalbare hotelaccommodatie

Top 5 Prioriteiten Beleviseconomie:

Onderwerp	Trekker	Overige betrokkenen
BIZ	Bedrijfsleven	Gemeente
Internet	Bedrijfsleven + KvK	
Hotelaccommodatie	Bedrijfsleven	(Gemeente; evt. ruimtelijk)
Samenwerking Amerstreek	Gemeente	
Zwaaikom	Gemeente	

3.2 **Samenwerking tussen de drie O's en arbeidsmarkt**

Oosterhout is niet uniek met zijn speerpunt in te zetten op een intensivering en actualisering in de relatie tussen het onderwijs en het bedrijfsleven.

Uit de West-Brabant Top-ontmoetingen die in 2009 twee keer zijn belegd in het kader van de economische crisis kwam als resultaat nadrukkelijk naar voren dat samenwerking tussen de drie O's een voorwaarde is om de economie niet alleen in tijden van crisis, maar in zijn algemeenheid, te bevorderen. Samenwerking stimuleert innovatie (toegepaste kennis) en opleidingen kunnen beter afgestemd worden op de behoefte aan goed gekwalificeerd personeel (op alle niveaus) die er bij het bedrijfsleven is.

In het (nieuwe) samenwerkingsverband van de Regio West-Brabant gebeurt de opstelling van de Strategische Agenda voor de komende jaren dan ook in nauwe samenwerking tussen de drie O's. Tijdens het werken aan de Strategische Agenda voor West-Brabant is geconstateerd dat de ambitieuze agenda alleen een kans van slagen heeft als alle partners: ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstituten en overheden, de agenda als de hunne zien en ook eendrachtig aan de uitvoering daarvan samenwerken.

De zorgsector is een grote en mede door de toenemende vergrijzing ook voor de komende jaren een belangrijke werkgelegenheidssector. Oosterhout moet, ook regionaal gezien, inzetten op het aantrekken van zorggerelateerde economie. Het Amphiaterrain biedt daartoe bovendien unieke mogelijkheden.

Voor de arbeidsmarkt op West-Brabantse schaal wordt er in de Strategische Agenda op ingezet dat Ondernemers, Onderwijs en Overheden gezamenlijk een regionale meerjarenagenda opstellen, die zich, onder druk van vergrijzing en daardoor schaarste, met name richt op voldoende gemotiveerd en adequaat geschoold personeel. De ambities om via die agenda te bereiken zijn: verbeterde kwalificering van de beroepsbevolking, vergroten van de arbeidsparticipatie, bevorderen van mobiliteit en flexibiliteit op de arbeidsmarkt en versterken en verduurzamen van de netwerkstructuur in de regio West-Brabant.

Het is van belang ook het beleid en de regelgeving binnen de regio te harmoniseren.

Hoewel de gedachte om een specifieke, niet in de regio aanwezige, HBO-opleiding in Oosterhout te realiseren aantrekkelijk is, is de gezamenlijke conclusie dat dit geen haalbare kaart is en dat hier geen energie in moet worden gestoken. Niet alleen zullen opleidingsinstituten niet geïnteresseerd zijn en liever willen aanhaken bij een bestaande vestiging, ook zijn andere noodzakelijke voorzieningen voor de doelgroep niet in Oosterhout aanwezig, zoals treinverbindingen, studentenhuysvesting en uitgaansgelegenheden die aansluiten bij de wens van studenten.

Actiepunten voor Oosterhout:

- Inventarisatie van het bestaande onderwijsaanbod (Vmbo/Mbo) op diverse deelgebieden, zoals techniek, zorg, detailhandel en horeca afgezet tegen de behoefte bij het bedrijfsleven. De uitkomsten van de inventarisatie analyseren en bepalen welke opleidingen aan het bestaande aanbod zouden moeten worden toegevoegd en hoe dit te organiseren. Organiseren van een structurele relatie tussen het bedrijfsleven en docenten in het beroepsonderwijs. Hiertoe tevens participatie door de gemeente in de Vrienden van het Hanzecollege.
- Minimaal behoud en waar mogelijk verder uitbouwen van het MBO onderwijsaanbod, zeker waar het gaat om techniek en zorg.
- Aantrekken MBO-opleidingen op het gebied van logistiek als afgeleide van het topinstituut logistiek in Breda.
- Campagne starten om imago van technisch onderwijs te verbeteren.
- Het formuleren van kwantitatieve doelstellingen op de verschillende deelgebieden, bijvoorbeeld met betrekking tot stageplaatsen.
- Inzetten op behoud van de diversiteit aan werkgelegenheid in Oosterhout. Eén van de redenen waarom de werkloosheid in Oosterhout tijdens de crisis relatief laag bleef had met deze diversiteit te maken.
- Ten behoeve van een actieve werkgeversbenadering is voortzetting van een werkgeversservicepunt met de focus op Oosterhout en het Oosterhoutse arbeidspotentieel

noodzakelijk. Voor de komende twee jaar is besloten tot voortzetting van WerkLink. Andere vormen die in de regio aanwezig zijn of worden ontwikkeld kunnen WerkLink eventueel vervangen of naast WerkLink ingezet worden als deze het meest effectief blijken te zijn.

- Zoals ook in het beleidsplan sociale zekerheid 2011 is opgenomen: herijking in 2011 van het sociale zekerheidsbeleid en meer specifiek het reïntegratiebeleid, in samenwerking met externe partijen, zoals onderwijs en werkgevers, zodat het beleid nog beter kan worden afgestemd op de vraag van werkgevers.
- Maatschappelijk ondernemen: mede met het oog op de Wet Werken naar Vermogen via overleg tussen gemeente en ondernemers bepalen hoe ondernemers sociale taken kunnen invullen. Bijvoorbeeld via het faciliteren van laaggeschoolde arbeid of in het kader van schuldhulpverlening.
- Ontwikkelen van instrumenten voor het benutten van het arbeidspotentieel van 55-plussers.
- In overleg met agrarische sector bepalen of niet meer gebruik kan worden gemaakt van het regionaal arbeidspotentieel, daar waar nu gebruik wordt gemaakt van buitenlandse seizoenarbeiders. Inzet van uitkeringsgerechtigden of via !Go is vanuit maatschappelijk oogpunt wenselijk. Het uitgangspunt hierbij moet echter wel zijn dat niet het risico bij de ondernemers wordt gelegd. Een goede begeleiding waar nodig voor bedoeld arbeidspotentieel moet van deze inzet dan ook onderdeel uitmaken.

Prioriteit 3 O's en arbeidsmarkt:

Onderwerp	Trekker	Overige betrokkenen
Onderwijsactiepunten	Onderwijs/Bedrijfsleven	College B&W

3.3. **Oosterhout en de regio**

Oosterhout neemt op verschillende gebieden deel aan samenwerkingsverbanden in de regio. Als het gaat om het beleidsterrein van economische zaken zijn de belangrijkste: toerisme, bedrijventerreinenbeleid en regionaal economisch beleid in zijn algemeenheid. Ook de regionale samenwerking op het gebied van bereikbaarheid is voor het economisch functioneren van de stad zeer belangrijk.

3.3.1 **Oosterhout in West-Brabant**

In de afgelopen jaren zijn de banden in West-Brabant sterk aangehaald. Dit komt o.a. tot uiting in de Strategische Agenda. Op meerdere gebieden zoeken de gemeenten in West-Brabant naar samenwerking. De samenwerking heeft met ingang van 2011 verder vorm gekregen door bundeling van verschillende samenwerkingsverbanden in de nieuwe gemeenschappelijke regeling Regio West-Brabant.

Economie is een zeer belangrijke sector waarin samenwerking een duidelijke meerwaarde heeft. Ondernemers hechten aan een goed ondernemersklimaat.

West-Brabant heeft een geweldige geografische ligging tussen belangrijke Europese hotspots in. Het is belangrijker dát nieuwe initiatieven in de regio landen dan wáár ze in de regio landen.

In 2010 en de eerste helft van 2011 wordt gewerkt aan de actualisering van de Strategische Agenda. Bij de actualisering is stilgestaan bij de vraag wat West-Brabant uniek maakt ten opzichte van andere regio's. Het resultaat is dat er een drietal zogenaamde excellente opgaven zijn benoemd en verder een aantal algemene opgaven. Met name de excellente opgaven bieden extra kansen voor West-Brabant. Deze drie opgaven zijn:

- Logistiek
- Procesindustrie, Onderhoud, Reparatie en Revisie (Maintenance)
- Biobased Economy (Energy).

Met name op het gebied van logistiek heeft Oosterhout een grote rol met zijn strategische ligging in de Benelux, aan de A 59 en de A 27, het Wilhelminakanaal en de ontsluiting van het grootste bedrijventerrein Weststad per goederenspoor. De containerterminal op Weststad heeft een regionale functie. Het is zaak om de kansen die deze ligging, inclusief goede bereikbaarheid, biedt vast te houden en verder uit te bouwen in de komende jaren. Oosterhout werkt in deze samen in het samenwerkingsverband Havens Midden Brabant; vanuit de functionele relatie die Oosterhout deelt met de gemeenten Waalwijk en Tilburg en de daar gelegen containerterminals. Deze samenwerking heeft zijn vruchten al afgeworpen en wordt minimaal tot 2013 doorgezet, de focus ligt op visievorming voor de natte bedrijvigheid zijnde zowel de watergebonden als watergerelateerde bedrijven. Maar ook meer vanuit operationele zaken wordt gekeken naar synergie tussen de havens, er wordt een professionalisatieslag gemaakt.

Al eerder is aangegeven dat voor álle sociaaleconomische opgaven geldt dat samenwerking tussen de drie O's: Ondernemers, Onderwijs en Overheid onontbeerlijk is en verder geïntensiveerd moet worden. Maar een goed voorbeeld op het gebied van logistiek van deze samenwerking is het Topinstituut Dinalog dat in Breda geland is.

Het is in West-Brabant ook van belang om bepaalde projecten van de grond te krijgen. Hierbij kan gedacht worden aan projecten op toeristisch gebied zoals Brabant aan Zee, maar ook op het gebied van bedrijventerreinenbeleid, waarbij dan gedacht moet worden aan ontwikkeling van nieuwe terreinen en aan herstructurering van bestaande terreinen. Landelijk en provinciaal is regionale samenwerking een vereiste bij de planning van bedrijventerreinen en om voor financiering in aanmerking te komen.

Oosterhout zet in West-Brabants verband bovendien in op het verder ontwikkelen van een functie als speerpunt binnen de zorg economie.

Binnen West-Brabant geldt voor de kantorenmarkt dat Breda de centrale positie inneemt. In de subregio vervullen ook Oosterhout en Etten-Leur een rol op dit gebied, die gekenschetst kan worden

als overloopfunctie voor Breda. Leegstand in de kantorenmarkt is een problematiek die ook landelijk de nodige aandacht krijgt. Op dit moment is de kantorenmarkt nog geen onderwerp van gesprek binnen West-Brabant. Het besef is echter wel aanwezig dat hier in de eerstkomende jaren aandacht aan moet worden besteed.

Actiepunten regionale samenwerking (West-Brabant):

- Uitvoering van de Strategische Agenda op het onderdeel economie.
- Actieve deelname aan de Werkgroep Werken. Deze werkgroep richt zich met name op bedrijventerreinenbeleid. De werkgroep houdt zich, ook in samenwerking met de provincie bezig met onderwerpen als: bedrijventerreinenplanning, herstructurering van bedrijventerreinen, nader onderzoek naar te hanteren grondprijsmethodiek, regionale ontwikkel bedrijven.
Er wordt in de komende jaren een visie ontwikkeld op het voorkomen en aanpakken van leegstand op bedrijventerreinen en kantorenlocaties.
- Logistiek: de verdere ontwikkeling van multimodaal vervoer en de ontwikkeling van de natte bedrijventerreinen o.a. via de samenwerking met de ondernemers, in Havens Midden Brabant en andere samenwerkingsverbanden, zoals Platform Multimodaal Duurzaam Goederenvervoer van de provincie. De aanwezige modaliteiten water en spoor hebben nog behoorlijke ongebruikte capaciteit; de gemeente kan de bedrijven stimuleren en faciliteren deze meer of beter te gebruiken. Dit doen we onder andere door de realisering van een loswal op bedrijventerrein Vijf Eiken, het interesseren van bedrijven voor het gebruik van deze loswal / vervoer over water en het samen met de ondernemers kijken naar de kansen van het spoor, waarbij de samenwerking met Havenschap Moerdijk opgestart is. Dit is allemaal van groot belang vanwege de wereldwijde groei van het goederenvervoer, wat we op duurzame wijze, zonder de leefbaarheid te veel aan tasten, willen faciliteren. Hierbij is het noodzakelijk dat er een visie is op de mogelijkheden van groei in relatie tot bijvoorbeeld de woningbouw aan het water etc. Ook hier is samenwerking en afstemming in de regio noodzakelijk.
- Inzetten op Oosterhout als speerpunt binnen de regionale zorgeconomie.

Prioriteiten Regio West-Brabant:

Onderwerp	Trekker	Overige betrokkenen
Logistiek	Overheid	Bedrijfsleven
Bedrijventerreinenbeleid	Overheid	Bedrijfsleven
Zorgeconomie	Bedrijfsleven	Overheid

3.3.2 Oosterhout en de Amerstreek en andere direct omliggende plaatsen

Samenwerking op West-Brabantse schaal is goed, maar bij bepaalde onderwerpen is het de vraag of er een meerwaarde is voor Oosterhout van ontwikkelingen in Bergen op Zoom of Roosendaal zoals de doortrekking van de A4 of de vestiging van bedrijven op Borchwerf. Daarom is het goed op meerdere terreinen te bepalen wat de juiste economische regio is. Het ligt meer voor de hand dat Geertruidenberg, Drimmelen en Oosterhout gezamenlijk kijken of zij een bedrijf dat van oudsher al op één van de bedrijventerreinen in hun gemeenten gevestigd is kunnen helpen dan dat dit in een grotere regio gebeurt. Hetzelfde geldt ook voor de herstructureringsopgave. Eén van de speerpunten is en blijft ten slotte dat er voldoende en adequate ruimte is voor behoud van en nieuwe werkgelegenheid. De bedrijventerreinenmarkt is een regionale markt. Een gezamenlijke, gedeelde visie op bedrijventerreinen in de Amerstreekregio moet als basis dienen voor onderlinge afstemming en samenwerking. Toegevoegde waarde van hechtere samenwerking levert o.a. een efficiëntere inzet van het ambtelijk en bestuurlijke apparaat op, er kunnen duidelijker werkafspraken gemaakt worden, er zal sprake zijn van een sneller proces bij nieuwe ontwikkelingen omdat de door

hogere overheden opgelegde regionale samenwerking al gestalte heeft gekregen, er zal sprake zijn van meer transparantie door een betere informatievoorziening over bijv. arbeidspotentieel en het aanbod aan bedrijfsruimte, duurzaamheid in ruimtegebruik wordt bevorderd en tot slot zal de relatie tussen gemeenten en ondernemers versterkt worden.

Actiepunten samenwerking regio Amerstreek:

- Het gezamenlijk behartigen van de belangen van de regio Amerstreek in het grotere verband van de West-Brabantse Vergadering, zowel bestuurlijk als ambtelijk.
- Ontwikkelen van een gezamenlijke visie op bedrijventerreinen. In deze visie zal gezocht worden naar antwoorden op vragen als: wat is de vraag naar (nieuwe) bedrijfsruimte, welke sectoren en marktsegmenten zijn voor de Amerstreek gemeenten van belang, waar liggen de mogelijkheden voor ontwikkeling van welk type bedrijventerreinen, waar ligt de noodzaak voor herontwikkeling van bedrijventerreinen en waar liggen de prioriteiten, hoe willen we de bedrijventerreinen beheren (parkmanagement/BIZ?).
- Het zoeken naar intergemeentelijke (gelegenheids-) allianties voor afzonderlijke onderwerpen.
- Harmonisatie van beleid in de betrokken gemeenten, niet alleen op het gebied van economie en bedrijventerreinen, maar ook op het gebied van handhaving van regelgeving, parkmanagement, BRZO-bedrijven, collectieve beveiliging etc..

Prioriteiten Samenwerking Amerstreek:

Onderwerp	Trekker	Overige betrokkenen
Intensiveren samenwerking	Overheid	Bedrijfsleven
Harmonisatie beleid	Overheid	Gemeenten Geertruidenberg en Drimmelen

3.4 Doorlopende speerpunten

Bij de evaluatie van de nota 2004-2009 is geconstateerd dat de vijf speerpunten uit die nota onverminderd van kracht blijven. De accenten in de actiepunten zullen wel verschuiven.

3.4.1 **Het verbeteren van de aansluiting van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.**

Hierop is eerder ook in paragraaf 3.2 ingegaan, waar het ging om de samenwerking van de drie O's.

Doelstelling van economisch beleid is daarnaast: bevorderen dat inwoners van Oosterhout in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien. Dat willen we bereiken door instroom te voorkomen in de uitkering en door het (terug)leiden van uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt. Via de jaarlijkse beleidsplannen Sociale Zekerheid wordt concrete invulling gegeven aan deze doelstelling.

3.4.2 **Het creëren van voldoende ruimte voor (bestaande en toekomstige) werkgelegenheid**

In Nederland moet zorgvuldig worden omgegaan met de schaarse ruimte. Met het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen wordt ook als gevolg van landelijk en provinciaal beleid uiterst terughoudend omgegaan. Oosterhout vormt hier geen uitzondering op. Al enkele jaren beschikt de gemeente nauwelijks over direct uitgeefbare grond. Het is daarom een prettige omstandigheid dat er enkele particuliere aanbieders zijn zodat toch bedrijven voor Oosterhout behouden kunnen blijven of bedrijven van elders zich hier kunnen vestigen. Het in voorraad hebben van direct uitgeefbare bedrijfsgrond is essentieel.

Er lopen op dit moment een aantal projecten voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen in Oosterhout: Everdenberg-oost, Beneluxweg en, na de verhuizing van sportpark Heihoef naar De Contreie, van het terrein aan de Vijf Eikenweg. In het transformatie gebied Oosterhout-oost is op de langere termijn verder nog de ontwikkeling van een aantal bedrijvencusters in het landschap voorzien.

Voor de verdere toekomst wordt ingezet op locatieontwikkeling in Amerstreek-verband.

Landelijk, provinciaal en regionaal wordt verder ingezet op intensivering van het gebruik van bestaande bedrijventerreinen. Er is ondermeer een convenant gesloten tussen het rijk, het IPO en de VNG over herstructurering. Door de provincie is een inventarisatie gemaakt van alle bedrijventerreinen in de provincie. Op basis van die inventarisatie is een aantal terreinen benoemd die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd, die dus als verouderd aangemerkt kunnen worden. De terreinen in Oosterhout die in de inventarisatie onder de maat scoren zijn: Weststad I + II, Statendam, Dommelbergen Zuid III.

Actiepunten:

- De ontwikkeling van genoemde terreinen waar mogelijk voortvarend oppakken.
- De herstructurering van bedrijventerrein Weststad I + II voorbereiden.
- Daar waar zich kansen voordoen om bedrijfsgrond te verwerven deze pakken.

Prioriteiten Ruimte voor ondernemen:

Onderwerp	Trekker	Overige betrokkenen
Lopende projecten bedrijventerreinontwikkeling	Overheid	
Herstructurering Weststad I + II	Overheid	Bedrijfsleven
Verwerving bedrijfsgrond	Overheid	Particuliere eigenaar

3.4.3 **Het waarborgen van de bereikbaarheid van de in Oosterhout gevestigde bedrijven**

Uit de bedrijvenenquête die medio 2010 (opnieuw) is gehouden komt naar voren dat 93 % van de bedrijven Oosterhout als vestigingsplaats een voldoende geeft. Dat is in vergelijking met de regio boven het gemiddelde. Als we dan vervolgens kijken naar de reden waarom men Oosterhout een goede vestigingsplaats vindt blijkt dat de bereikbaarheid van het bedrijf binnen de gemeente en de ligging van Oosterhout in Nederland het hoogste scoren.

Om deze positieve factoren voor het vestigingsklimaat ook voor de toekomst te borgen is het zaak ook in de komende periode in te blijven investeren in de bereikbaarheid van en binnen Oosterhout.

Actiepunten:

- Consensus over lobby's tussen bedrijfsleven en gemeenten.
- Voortzetting van de lobby voor capaciteitsuitbreiding van de A27 tussen Hoopolder en St. Annabosch en ombouw van knooppunt Hoopolder tot een volwaardig knooppunt.
- Op korte termijn (2013) de afritten van de aansluiting Made op de A59 verdubbelen (Quick win). Het voortzetten van de lobby richting Rijkswaterstaat voor een structurele oplossing waarbij ook het viaduct wordt verbreed.
- Bevorderen van de besluitvorming door de provincie over de aanpak van de N629 ten behoeve van de ontwikkeling van het nieuw aan te leggen bedrijventerrein Everdenberg-oost. De nieuwe N629 zorgt ook voor een betere ontsluiting van het bestaande bedrijventerrein Everdenberg.
- Aansluiten bij de lobby in West-Brabants verband voor het aanpakken van knelpunten op de A58.
- Aandacht voor de N282 in het kader van sluipverkeer, met name in het kader van de plannen voor verbreding naar 4 rijstroken. De A 58 is bedoeld voor doorgaand verkeer.
- Voortzetten van de lobby voor een spoorlijn tussen Breda en Utrecht (met een station in Oosterhout).
- Onderzoeken van de mogelijkheden van (collectief) vervoer richting Weststad.
- Bevorderen van de bereikbaarheid van de binnenstad, zeker ook bij wegwerkzaamheden.
- Bij herstructurering van wegen rekening houden met agrarisch verkeer (drempels, breedte van wegen/ onverharde berm).
- Onderzoek naar de toekomstige capaciteit van de rotonde "Bromtol".

Top 5 Prioriteiten Bereikbaarheid

Onderwerp	Trekker	Overige betrokkenen
Lobby maatregelen A27, A 59, spoorlijn	Bedrijfsleven + Overheid	
N629	Overheid	Provincie
Bereikbaarheid bij wegwerkzaamheden	Gemeente	
Agrarisch verkeer	Gemeente	Bedrijfsleven
'Bromtol'	Gemeente	Bedrijfsleven

3.4.4. **Een heroriëntatie op de positie van Oosterhout in de regio en op de regionale samenwerkingsverbanden**

Hierop wordt in de paragrafen 3.3.2 en 3.3.3 ingegaan.

3.4.5. **Het versterken van de relatie tussen lokale overheid en bedrijfsleven**

In de afgelopen jaren is fors ingezet op de verbetering van de relatie tussen de gemeente en het bedrijfsleven. Ondernemers zijn tenslotte de belangrijkste spelers om de doelstellingen die we in het

economisch beleid willen halen te bereiken. Het blijft ook in de komende jaren van belang, sterker nog het wordt steeds belangrijker, om te blijven inzetten op een optimale relatie. De instrumenten die hiervoor in de afgelopen jaren zijn ingezet, zullen we ook in de komende jaren blijven hanteren, zoals de bestuurlijke overleggen met het (georganiseerde) bedrijfsleven.

Naast deze fysieke contacten wordt de digitale dienstverlening steeds belangrijker. Op de website van de gemeente is daarom een aparte loket ingericht voor ondernemers.

Tot slot: uit onderzoek en uit bestaande contacten is gebleken dat de Nieuwsbrief Ondernemend Oosterhout positief gewaardeerd wordt.

Actiepunten:

- Voorzetten bestuurlijke overleggen met de Brabants Zeeuwse Werkgeversvereniging (BZW. Zo ook met Ondernemers Belangen Oosterhout (OBO) en MKB-Oosterhout, het toeristische bedrijfsleven, de ondernemers in de horeca en de agrarische sector (ZLTO)
- Voortzetten uitbrengen Nieuwsbrief Ondernemend Oosterhout (vanaf 01-01-2011 digitaal). In het licht hiervan: inrichten en onderhouden goed digitaal e-mailadressenbestand.
- Voortzetten van de maandelijks bedrijfsbezoeken door de wethouder economie.
- Voor het vergroten van de betrokkenheid tussen gemeente en bedrijfsleven: intensiveren bedrijfsbezoeken op ambtelijk niveau, o.a. door bedrijfscontactfunctionaris, maar ook via het betrekken van andere gemeentelijke disciplines hierbij.
- Organiseren jaarlijks Open Huis.
- Optimaliseren digitaal ondernemersloket.
- Het nader invullen van de functie van bedrijfscontactfunctionaris. Voor het bedrijfsleven is dit een zeer belangrijke functionaris. Daarom zou er sprake moeten zijn van een full-time functionaris met voldoende mandaat en bevoegdheden om daadkrachtig te kunnen opereren. Zo'n invulling van de functie is een investering i.p.v. een kostenpost. In het licht van de samenwerking in de Amerstreek kan deze functionaris voor het hele gebied actief zijn.

Top 4 Prioriteiten Relatie bedrijfsleven – lokale overheid:

Onderwerp	Trekker	Overige betrokkenen
Bedrijfscontactfunctionaris	Gemeente(n)	
Bedrijfsbezoeken, bestuurlijk en ambtelijk	Gemeente	Bedrijfsleven
Structurele bestuurlijke overleggen	Gemeente + bedrijfsleven	
Digitaal ondernemersloket	Gemeente	

4. **Detailhandel**

4.1 **Bestaande situatie**

Op diverse momenten zijn (deel)besluiten genomen over het detailhandelsbeleid. In 2003 is de Nota Detailhandelsbeleid vastgesteld. In dat beleid wordt de detailhandelsstructuur in Oosterhout weergegeven en de functie die de verschillende winkelgebieden hebben. Op hoofdlijnen gaat het om een drietal functies: het recreatieve winkelen in het stadshart, de dagelijkse boodschappen in de wijkwinkelcentra en de doelgerichte aankopen met name op de woonboulevard, bij de bouwmarkten en bijvoorbeeld de autoboulevard op de Wijsterd.

4.2 *Van meer recente datum zijn de volgende ontwikkelingen:*

Actieplan Stadshart

Met het oog op het Actieplan Stadshart is onderzoek gedaan naar de ontwikkelingsmogelijkheden in het centrum.

De uitkomsten uit het onderzoek naar de ontwikkelingsmogelijkheden in het centrum komen er kort samengevat op neer dat er op dat moment, medio 2009 distributieve uitbreidingsruimte is voor 8000 à 12.000 m² in de niet-dagelijkse sector en van 500 à 1000 m² in de dagelijkse sector.

Winkelstructuur supermarkten

In 2010 onderzoek gedaan naar de supermarktstructuur in Oosterhout. Dit is gedaan in verband met een aantal concrete ontwikkelingen die speelden. Het onderzoek geeft aan dat aan deze ontwikkelingen kan worden meegewerkt onder een aantal voorwaarden. Daarbij gaat het er met name om dat er voor een paar ontwikkelingen sprake moet zijn van verplaatsingen met opheffing van de bestaande vestiging.

Regionaal detailhandelsbeleid

In 2009 is in West-Brabant de "Visie op de detailhandelsstructuur West-Brabant" vastgesteld. Een aantal elementen daarin is van belang voor het detailhandelsbeleid in Oosterhout. Oosterhout wordt in deze visie gekenmerkt als regionaal verzorgend centrum. Hierdoor wordt nogmaals bevestigd dat Oosterhout een centrumfunctie vervult voor de nabije regio, niet alleen voor de regio Amerstreek maar ook voor plaatsen als Dongen en Gilze en Rijen. Concreet betekent deze kwalificatie dat op de locaties voor perifere detailhandel zich meer branches mogen vestigen dan alleen de "traditionele" zoals auto, boten, caravans. Het gaat dan met name om het assortiment voor in en om het huis.

4.3 **Trends en ontwikkelingen in de detailhandel**

Door de komst van internet verschuift de macht in de retailsector van de ondernemer naar de consument. Retailers zullen moeten investeren in technologie om de consument van de toekomst te blijven aanspreken en te inspireren. Ook zullen ze toegevoegde waarde moeten bieden naast hun productaanbod. Het moet dan vooral gaan om aspecten waarbij de productprijs van minder belang is, zoals beleving en service. Dit alles heeft consequenties voor het aantal fysieke winkels en voor hoe winkels eruit zien.

Deze ontwikkelingen hebben overigens ook consequenties voor de eigenaren van vastgoed in de winkelgebieden en de winkelcentra op zich. Binding en 'branding' worden cruciaal.

Aan de andere kant moet nagedacht gaan worden over hoe met webshops om te gaan. Dat deze er steeds meer zullen komen, staat buiten kijf. Dus vragen komen op zoals: kunnen/mogen deze zich vestigen op bedrijventerreinen, waar men een magazijn heeft en mag publiek daar spullen afhalen? Een consequentie is dan al snel dat er een showroom komt en nu valt een showroom onder de definitie van detailhandel. Kortom: in de komende jaren zullen de grenzen moeten worden bepaald.

Actiepunten detailhandel:

- Vaststellen beleidsuitgangspunten detailhandelsstructuur. Het voorstel is:
 - Een compact en overzichtelijk winkelcentrum in het stadshart. De straten die nu het kernwinkelgebied vormen, blijven hetzelfde.

- o Geen structurele uitbreiding van detailhandel in de aanloopstraten, tenzij het gaat om speciaalzaken met een toegevoegde waarde. Of sprake is van een toegevoegde waarde wordt in overleg met de ondernemers beoordeeld. Medewerking verlenen vestiging wordt dus van geval tot geval afgewogen, waarbij het ondernemersadvies een belangrijke factor is. Er komt geen directe detailhandelsbestemming op de panden in deze straten.

Als aanloopstraten worden gekenmerkt:

- Torenstraat: uitsluitend Santrijngebied;
- Keiweg tussen Ridderstraat en Mathildastraat;
- Leijshoek tussen Markt en Mathildastraat;
- Rulstraat tussen Prins Frederikstraat en Laan;
- Arendsplein tot Rulstraat;
- Zuidzijde Bredaseweg tussen Van Liedekerkestraat en Bouwlingplein.

Op het moment dat winkels ophouden te bestaan die gevestigd zijn op overige plaatsen rond het kernwinkelgebied, wordt de procedure in werking gesteld om de detailhandelsbestemming op die locatie op te heffen.

- o In tegenstelling tot wat in het Actieplan Stadshart staat aangegeven is het in het licht van het beperkt en compact houden van het centrum niet wenselijk dat zich in de St. Janstraat nieuwe detailhandel ontwikkelt.
- o Voor de wijkwinkelcentra (centra voor dagelijkse inkopen) en de 'centra voor doelgerichte aankopen' (woonboulevard) wordt het bestaande beleid gehandhaafd.

Er wordt geen nieuwe locatie voor perifere detailhandel ontwikkeld. Initiatieven op het gebied van grootschalige detailhandel worden van geval tot geval beoordeeld op geschiktheid en wenselijkheid op de betreffende locatie, ontwrichting in andere delen van de stad en toegevoegde waarde. Of hier sprake van is wordt eveneens in overleg met de ondernemers beoordeeld.

- o Het spreidingsbeleid voor bouwmarkten blijft gehandhaafd.

- Winkelopenstellingen:

- o Op zon- en feestdagen: twaalf koopzondagen in de verschillende gebieden;
- o Verlenen van drie (wettelijk maximaal mogelijke aantal van 1 per 15.000 inwoners) ontheffingen voor winkelopenstelling op zondagen van supermarkten verspreid over de stad;
- o Geen nachtwinkels.

- Andere maatregelen die een versterking kunnen betekenen voor het kernwinkelgebied zijn opgenomen in het Actieplan Stadshart. Uitvoering van die maatregelen is en wordt verder opgepakt via de Taskforce Centrum +. Daarnaast moet worden ingezet op het aantrekken van trekkers, dus formules die nog niet in Oosterhout aanwezig zijn en extra consumenten trekken.
- Bereikbaarheid en parkeergelegenheid blijken uit allerlei onderzoeken van essentieel belang te zijn voor de waardering en daarmee ook het functioneren van een winkelcentrum. In dat licht is het wenselijk het betaald parkeren op koopzondagen te evalueren.
- Er wordt een vorm van citymanagement ingevoerd bekostigd via een BIZ. De citymanager moet ter plaatse bekend zijn. Deze functionaris heeft een toegevoegde waarde door ook hier geldt dat dit geen kostenpost is maar een investering in relatiebeheer. Hij/zij opereert als aanjager en via een persoonlijke benadering. Als direct resultaat wordt voorzien: het voorkomen van leegstand en dat heeft weer directe gevolgen voor de hoogte van te ontvangen OZB-inkomsten.
- Het ontwikkelen van (ruimtelijk) beleid in het kader van het inspelen op de toenemende internetverkoop/webshops.

Top 5 Prioriteiten Detailhandel:

Onderwerp	Trekker	Overige betrokkenen
Invoering BIZ	Ondernemers	gemeente
Ontwikkelen beleid ikv. internetverkoop	Gemeente + ondernemers	
Bereikbaarheid en parkeerbeleid	Gemeente	Ondernemers
Detailhandelsstructuur	Gemeente	Ondernemers
Winkelpenstelling	Gemeente	Ondernemers

5. ***Agrarische Economie***

De agrarische sector is van oudsher een belangrijke maatschappelijk-economische drager voor met name voor het buitengebied. Ook vervult zij een belangrijke functie voor het in standhouden van waardevolle landschappen. Zo ook binnen de gemeente Oosterhout, waar het landschap zich kenmerkt door open agrarische gebieden (zoals de Willemspolder) en agrarische coulisselandschappen. Samen met de bosgebieden die Oosterhout rijk is, vervullen deze agrarische landschappen een belangrijke toeristisch-recreatieve trekkersfunctie gericht op natuur- en landschapsbeleving. Naast deze meer indirecte toeristisch-recreatieve functie, vervult de sector een ook meer directe toeristisch-recreatieve functie.

Door mondialisering van de markt (mede veroorzaakt door het wegvallen van de Europese importheffingen), het (deels) wegvallen van Europese subsidies en veterinaire rampen zoekt de agrarische sector naar neveninkomsten. Deze wordt met name gevonden in activiteiten die passen binnen de agrarische bedrijfsvoering en bij het buitengebied. Hierbij kan gedacht worden aan paardenpensions, boerderijwinkels en minicampings. Daarnaast zijn er ook andere mogelijkheden om de inkomstenbron te verbreden, zoals agrarisch natuurbeheer en educatieve en maatschappelijke functies (zorgboerderijen). Daarnaast ligt er voor de agrarische sector ook een uitdaging om een bijdrage te leveren aan de productie van duurzame (vergisting, zonne-energie). De komende jaren zal in het kader van een nieuw bestemmingsplan buitengebied nader moeten worden bepaald welke mogelijkheden er hiervoor zijn, zonder afbreuk te doen aan de andere functies en waarden in buitengebied. In beginsel zullen de mogelijkheden van verbreding met name moeten worden gezocht in de toeristisch-recreatieve hoek, én als aanvulling op het reeds bestaande toeristisch-recreatieve aanbod binnen de gemeente Oosterhout.

Naast bedrijven die zich met name richten op verbreding, zijn er ook bedrijven die zich met name richten op specialisatie en schaalvergroting. Dit gaat in de regel gepaard met een verhoging van de mechanisatiegraad. Dit uit zich onder andere in grotere en zwaardere landbouwvoertuigen en - machines. In verband met een goede bereikbaarheid en behoud van landbouwvoertuigen/ - machines (schade door drempels), wegen en bermen moet er bij aanleg en reconstructie van wegen rekening worden gehouden met deze toename in mechanisatiegraad. Behalve variërende eisen aan de aanwezige infrastructuur, leidt dit bij de bedrijven ook tot een andere marktbenadering en de toepassing van techniek (waaronder i.c.t. - logistiek) op de bedrijven. Ook zal er een groeiende behoefte ontstaan voor de be- en verwerking van agrarische producten op de bedrijven.

Daarnaast is er nog een groep agrarische ondernemers die door de veranderende markt, toename in wet- en regelgeving en/ of het ontbreken van een bedrijfsopvolger, de agrarische onderneming stopzetten. Dit kan enerzijds een omschakeling zijn naar een niet-agrarisch bedrijf of een burgerwoning. De tendens van schaalvergroting, opzetten van verbredingsactiviteiten, omzetting van bedrijfswoningen in burgerwoningen en de reeds in het buitengebied aanwezige burgerwoningen en toekomstige uitbreidingen van woongebieden brengen een spanningsveld met zich mee op het vlak van geuroverlast. De rijksoverheid geeft met de Wet geurhinder en veehouderij gemeenten de mogelijkheid om af te wijken van landelijk vastgestelde geurnormen. Dit moet dan wel gebeuren via een verordening die gebaseerd is op een zogenaamde Gebiedsvisie Geur waarin ruimtelijke ordeningsbeleid en geurhinder samenkomen. Op dit moment worden de voorbereidingen getroffen voor een gemeentelijke Structuurvisie (is onder andere gericht op toekomstige stedelijke ontwikkelingen) en de actualisering van het bestemmingsplan Buitengebied. Op het moment dat het nieuwe planologisch beleid voor het buitengebied en de toekomstige stedelijke ontwikkelingen bekend zijn, zal nader worden overwogen of er aanleiding is specifiek geurbeleid op te stellen en dientengevolge een geurverordening vast te stellen.

Een duurzame bedrijfsvoering is meer en meer een belangrijk onderwerp binnen de agrarische sector, al dan niet voortkomend uit wet- en regelgeving, maatschappelijk besef of als unique selling point. Daar waar knelpunten zich voordoen vanuit lokale regelgeving zullen deze knelpunten, omwille van het algemeen maatschappelijk belang bij een duurzame economie, moeten worden geslecht.

De laatste jaren is er een tendens gaande waarbij het lastig is, tijdelijk en goedkoop personeel te vinden. Dit personeel is van belang voor het opvangen van de arbeidspieken in met name de boomteelt en de tuinbouw (vollegrond én glastuinbouw). De agrarische sector heeft dan ook haar

toevlucht genomen tot werknemers, veelal afkomstig uit de nieuwe EU-lidstaten (ook wel de Midden- en Oost Europese (MOE) landen¹). Vanuit het oogpunt van terugdringen van de werkloosheid en daarmee uitkeringslasten, is het wenselijk als er meer gebruik wordt gemaakt van het regionale arbeidspotentieel.

Vanuit provinciaal planologisch beleid liggen er op het gebied tussen Oosterhout en Oosteind een ruimtelijke claim als zoekgebied voor verstedelijking en een doorgroeigebied voor glastuinbouw. Om de glastuinbouwondernemers in het gebied duidelijkheid te bieden over hun ontwikkelingsmogelijkheden, zonder daarbij een toekomstige ontwikkeling als woningbouwgebied in gevaar te brengen, wordt er op korte termijn een glastuinbouwvisie opgesteld voor dat gebied. In beginsel is het streven om te komen tot een gezamenlijk gedragen visie, die vervolgens als kader dient voor toekomstige ontwikkelingen van de glastuinbouw in dat gebied.

Actiepunten:

- Na overleg met verblijfsrecreatie ondernemers en agrarische sector vaststellen van een nieuw bestemmingsplan buitengebied.
- Bij herstructurering van wegen rekening houden met agrarisch verkeer (drempels, breedte van wegen/ onverharde berm).
- Nadere oriëntatie op het wel of niet opstellen van een Gebiedsvisie Geur inclusief Geurverordening (waarbij een balans wordt gezocht tussen meer agrarische ontwikkelingsmogelijkheden en een acceptabel niveau van geurhinder).
- Meer aandacht voor duurzame agrarische bedrijfsvoering en de mogelijkheden daartoe faciliteren.
- In overleg met agrarische sector bepalen of niet meer gebruik kan worden gemaakt van het regionaal arbeidspotentieel, daar waar nu gebruik wordt gemaakt van buitenlandse seizoenarbeiders.
- Opstellen visie Glastuinbouw voor het doorgroeigebied glastuinbouw Oosteind.

¹ MOE landen zijn de landen die per 1 mei 2004 toetraden tot de EU: Slovenië, Hongarije, Tsjechië, Slowakije, Estland, Letland, Litouwen en Polen.